

نگاهی به

فهرست

نسخه های خطی

کتابخانه

آية الله العظمی

گلیایگانی (ره)

رحیم قاسمی

کتابخانه عمومی مرحوم آية الله العظمی گلیایگانی در پاییز سال ۱۳۷۸ جلد چهارم فهرست نسخه های خطی کتابخانه را به چاپ رسانده است. مدیر محترم کتابخانه که گردآورنده این مجلد از فهرست است، در مقدمه اظهار امیدواری کرده است که با معرفی این گنجینه عظیم و گرانبها که نتیجه سال ها تلاش و صرف وقت است، دین خود را به اسلام و فرهنگ کهن و درخشان ایران اسلامی ادا نموده باشد و این شیوه طبقه بندی جدید اسلامی؟! سرآغازی برای شناسایی میراث فرهنگی و هنری ناشناخته مسلمین و آثار بزرگان اندیشه های دینی و فکری اسلام باشد. این فهرست موجب که به گفته گردآورنده مخصوص استفاده پژوهشگران، محققان و مجامع فرهنگی تنظیم گردیده از ۱۲ قسمت تشکیل گردیده که اهم آنها، نام کتاب، مؤلف، تولد و وفات، موضوع و تاریخ کتابت است. طبق وعده ای که در مقدمه داده شده برای احتراز از تکرار نام یک نسخه، بهتر و قدیمی ترین آن ها را معرفی نموده و کد نسخ دیگر در زیر همان عنوان با مشخصات و تاریخ تحریر آمده است.

جمع کتب فهرست شده (موجز) خطی بنا به نمایه صفحه ۲۱ مقدمه، «۱۰۳۳۵» کتاب است و طبق همان نمایه کتبی که مؤلفین آن ها شناخته نشده است «۱۷۲۱» کتاب می باشد.

متأسفانه این جلد از فهرست در مقایسه با سه جلد قبلی که توسط استادان محترم حسینی اشکوری و رضا استادی تنظیم شده بود، نامطلوب است و آثار شتابزدگی و عدم خیرویت در امر کتابشناسی و تراجم در آن کاملاً نمایان است. این شتابزدگی

اعراض و تجسم اعمال نام برده اند که در همان سال و توسط همان کاتب کتابت شده، ولی مؤلف را اسماعیل مازندرانی و ناشناخته می داند که با اندکی دقت معلوم می شود که اسماعیل مازندرانی مجهول همان خواجهی معروف (م ۱۱۷۳ هـ) است. این چند نمونه برای قضاوت در میزان دقت به کار رفته در این فهرست کافی است، اما از آن جا که قریب به دو هزار مؤلف که اکثرآ از شخصیت های معروف و مهم اسلامی می باشند در این فهرست ناشناخته قلمداد گشته اند، لازم دیده شد که در حد یک مقاله به معرفی برخی از آن مؤلفین و کتب پرداخته شود و پس از آن به اشتباهاتی که در معرفی برخی کتاب ها صورت گرفته است، اشاره شود.

بخش اول

۱. ص ۴۱ و ۱۰۱ فتح الله اصفهانی و فتح الله نمازی. مقصود از هر دو عنوان مرحوم آیه الله شیخ الشریعه اصفهانی (م ۱۳۳۹) است. جالب است که کتاب معرفی شده (ابانة المختار) سال ها پیش توسط انتشارات همین کتابخانه به چاپ رسیده و مؤلف آن در ابتدای کتاب معرفی گشته است.
۲. ص ۱۷۹-۱۸۰ حبیب الله ساوجی. آیه الله ملا حبیب الله شریف کاشانی م ۱۳۴۰ هـ است و ص ۵۲۵ حبیب الله بن علی مدد نیز همان بزرگوار است.
۳. ص ۳۸۶ محمد حسینی (مؤلف روضة العرفا). وی سید علاءالدین محمد بن ابی تراب معروف به گلستانه اصفهانی صاحب «بهجة الحقائق» در شرح نهج البلاغه و متوفای سال ۱۱۰۰ هـ است.
۴. ص ۱۴۶ محمد جعفر شیخ الاسلام همان شیخ جعفر کمره ای قاضی م ۱۱۱۵ است که در ص ۲۴۷ حاشیه وی بر شرح لمعه معرفی شده است.
۵. ص ۲۵۸ حاشیه شیخ محمد تقی. منظور حاشیه مرحوم شیخ محمد تقی رازی اصفهانی بر معالم الاصول موسم به هدایة المسترشدين است که پس از چاپ های سنگی متعدد، چاپ جدید آن در ۳ جلد انجام شده است.
۶. ص ۱۴۷ محمد بن مسعود شیرازی همان قطب الدین شیرازی م ۷۱۰ و شارح قانون ابن سینا است که در ص ۲۶۲ ذکر شده.
۷. ص ۲۲۸ محمد رفیع گیلانی (مؤلف جواهر الاصول). کتاب نامبرده حاشیه معالم الاصول است و مؤلف آن از شاگردان سید بحر العلوم و م ۱۲۴۵ هـ و ساکن اصفهان بوده است.
۸. ص ۴۲۶ محمد رفیع گیلانی مؤلف شرح اصول کافی.

باعث گردیده که برخی از آثار نفیس و ارزشمند کتابخانه مجهول مانده و نیز بسیاری از مؤلفین مشهور، ناشناخته قلمداد گردند. همچنین برخلاف وعده ای که در مقدمه داده شده، تعداد زیادی از کتاب ها به طور مکرر و با اسامی مختلف (اعم از اسم کتاب یا مؤلف) فهرست گردند.

به عنوان نمونه در صفحات ۴۴، ۶۵، ۲۸۴ و ۶۷۴ به ترتیب از اثبات امامت؟، ادعیه وارده از ائمه معصومین (ع)، خطب امیر المؤمنین علی (ع) و معرفت اسماء الله تعالی، از سید هبة الله موسوی نام برده شده که همگی توسط سید هبة الله در سال ۷۰۳ هـ کتابت شده است. همچنین در صفحات ۶۸، ۶۹، ۲۱۴ و ۶۹۲ از اربعین اسعد بن ابراهیم اربلی، اربعین حدیث محمد بن سعید، اربعین یوسف بن حاتم شامی، جمل العلم والعمل سید مرتضی و المقنع سعد آبادی (که به جز سید مرتضی همگی به چشم فهرست نگار محترم ناشناخته آمده اند) نام برده شده که در همان سال (۷۰۳) توسط سید هبة الله موسوی کتابت شده اند و البته خود سید هبة الله نیز در دید مؤلف فهرست ناشناخته است. گردآورنده محترم فهرست با مراجعه به الذریعه و دقت بیش تر در متن کتاب متوجه می شد که همه این ها که در صفحات گوناگون بر شمرده اند، صفحات و اجزائی از کتاب نفیس «المجموع الرائق من ازهار الحقائق» تألیف محدث جلیل القدر سید هبة الله موسوی از علمای معاصر با علامه حلی (ره) است که در ص ۶۳۵ فهرست، تحت عنوان مجموعه الرائق فهرست شده و رساله های جداگانه ای نیستند؛ بلکه مؤلف محترم کتاب مجموع الرائق آن ها را در کتاب خود بتمامه نقل نموده است. کتاب نامبرده توسط استاد حسین درگاهی تصحیح و در دو جلد به چاپ رسیده است و اگر این نسخه طبق اطلاعات داده شده در فهرست به قلم سید هبة الله موسوی باشد، نسخه اصل بوده و از نقائص کتابخانه است.

نمونه دیگر این که در صفحات ۲۳۶ و ۷۶۱ از حاشیه ملا اسماعیل خواجهی بر اربعین شیخ بهائی و هدیه القواد نام برده شده که در سال ۱۲۴۸ به وسیله شخصی به نام محمد حسین نگاشته شد، و آن گاه در صفحات ۶۰، ۱۳۷ و ۲۳۱ از رساله های اختلاف القراء فی مالک یوم الدین (?) تجسم الاعمال و جواهر و

وی محمد رفیع بن فرج گیلانی اصفهانی شاگرد جناب علامه مجلسی است.

۹. ص ۱۰۴ محمد هادی مترجم. همان محمد هادی مازندرانی ۱۱۲۰ م است که در ص ۴۵۱ و ... ذکر شده.

۱۰. صفحات ۱۱۰، ۱۷۵، ۱۹۸، ۳۴۷، ۴۴۶، ۴۷۵، ۵۰۱. محمد باقر بن محمد جعفر.

وی محمد باقر بن محمد جعفر همدانی قهی ۱۳۱۹ م از علمای شیخیه بوده است.

۱۱. ص ۷۵، ۸۵ و ۳۵۱. محمد هادی بن محمد امین و ابن امین - محمد هادی.

همان شیخ هادی تهرانی معروف ۱۳۲۷ م است که در ص ۴۳۳ و ۵۰۳ تحت عنوان طهرانی نجفی آمده.

۱۲. ص ۱۱۴ و ۵۸۷ و ۶۳۰ و ۷۴۲. محمد تقی کرمانی (مظفر علی شاه کرمانی). محمد تقی نعمت الهی با محمد تقی طریقتی ۱۲۱۵ م که در ص ۳۲۹ به عنوان سراینده دیوان مشتاقیه معرفی شده یکی است.

۱۳. ص ۴۹، ۵۰، ۵۵۶. محمد حسن قزوینی همان محمد حسن حائری شیرازی ۱۲۴۰ م مذکور در ص ۷۴۳ است.

۱۴. ص ۳۹۰ سید علی حسینی مرعشی همان سید علی حسینی تبریزی ۱۳۱۶ م ۵۶۸ است.

۱۵. ص ۱۵۵ محمد جعفر حائری. وی محمد جعفر بن محمد علی کرمانشاهی بهبهانی ۱۲۵۴ م است.

۱۶. ص ۱۶۶ و ۶۱۳ محمد دارابی و ص ۳۸۶ شاه محمد اصطهباناتی. منظور شاه محمد دارابی ۱۱۳۰ م شارح صحیفه سجادیه است که شرح وی به نام ریاض العارفین اخیراً به چاپ رسیده است.

۱۷. سید محمد حسینی نجفی (مؤلف تفسیر نور الانوار و مصباح الاسرار) وی محدث و عارف جلیل سید رضی الدین محمد شیرازی اصفهانی ۱۱۱۳ هـ که تکیه آقارضی در تخت فولاد اصفهان به نام وی می باشد. متأسفانه اخیراً آن تکیه پر نور ویرکت کاملاً تخریب شد.

۱۸. ص ۴۶۲ علی بن محمد سبط الشهید، همان علی بن محمد بن حسن عاملی ۱۱۰۴ که حاشیه الروضة البهیة و زهرات الذویه وی که یک کتاب بیش نیست، در صفحات ۲۵۸ و ۳۹۶ ذکر گردیده.

۱۹. ص ۲۵۳ محمد بن حسن عاملی همان محمد سبط ۱۰۳۰ م (ص ۴۳۷) است.

۲۰. ص ۴۷۶ عبدالحسین بن محمد باقر. وی فرزند علامه وحید بهبهانی است و در سال ۱۲۲۴ وفات یافته.

۲۱. ص ۶۲۱ محمد علی طباطبائی (المآثر الباقریه). مؤلف کتاب میرزا محمد علی وفا زواره ای ۱۲۴۸ م است و در آن اشعاری که در مدح سید محمد باقر شفتی سروده شده جمع آوری گردیده.

۲۲. ص ۶۰۷. ابراهیم بن صالح مغلوی، مؤلف گلشن توحید و ص ۶۸۶. شاهدی مؤلف مفردات مثنوی. هم دو مؤلف نامبرده متحدند و هم دو کتاب عنوان شده. مؤلف متوفای سال ۹۵۷ هـ است و کتاب وی توسط دکتر خسروان و شرف زاده تصحیح و به چاپ رسیده است.

۲۳. ص ۶۶۱. جعفر بن خضر جناحی، شیخ جعفر کاشف اللفظ متوفای ۱۲۲۸ است.

۲۴. ص ۲۴۷ موسی بن شیخ جعفر، شیخ موسی کاشف الغطا ۱۲۴۳ م است که در صفحه ۷۱۷ تحت عنوان موسی جناحی نجفی ذکر شده.

۲۵. ص ۴۹۶ و ۵۶۸ محمد قوام الدین قزوینی و ص ۷۴۹ قوام الدین محمد سیفی با سید محمد حسینی قزوینی مؤلف تحفه القوامیه (ص ۱۴۹) م ۱۱۵۰ هـ متحد است.

۲۶. ص ۱۷۹ محسن بن محمد طاهر و ص ۲۴۰ محسن بن محمد و ص ۳۸۰ و ۴۵۸ و ۵۳۴ محسن بن محمد قزوینی. مقصود ملا محسن نحوی معروف، شارح عوامل فی النحو است که شاگرد سید قوام الدین قزوینی بوده است.

۲۷. ص ۲۴۰ و ۲۵۴ علیرضا تجلی و ص ۳۶۳ علیرضا شیرازی و ص ۸۷ کمال الدین حسین علیرضا (کذا) منظور علیرضا اردکانی شیرازی معروف به تجلی ۱۰۸۵ هـ است.

۲۸. ص ۱۳۷ عبدالله شاه آبادی همان ملا عبدالله یزدی ۹۸۱ م مذکور در صفحات ۲۵۶-۴۷۳ و ... است.

۲۹. ص ۴۸۴ محسن بن حسن حسینی همان سید محسن اعرجی ۱۲۲۷ م ۶۳۹ است.

۳۰. ص ۲۵۳ آقا باقر بهبهانی همان است که در صفحه قبل و بعد به عنوان محمد باقر وحید بهبهانی ۱۲۰۵ م عنوان شده.

۳۱. ص ۷۵۹ محمد تقی مازندرانی پدر محدث نوری صاحب مستدرک است و در ص ۶۲۲ با عنوان محمد تقی نوری ۱۲۶۳ ذکر گردیده.

۴۴. ص ۱۴۳. حسن بن محمد طبرسی و ص ۵۳۲ حسن طبری مازندرانی و ص ۵۸۶ حسن بن علی طبری، مقصود صاحب کامل بهائی و تحفه الابرار (هر دو مطبوع) است که تا سال ۷۰۱ هـ حیات داشته است.

۴۵. ص ۲۷۹. علی بن محمد برغانی و ص ۳۸۸ و پنج صفحه دیگر محمد علی بن محمد برغانی. برادر شیخ محمد صالح و شیخ محمد تقی شهید ثالث است. متوفای ۱۲۶۹ هـ.

۴۶. ص ۴۲۸. محمد بن ناظم م ۶۸۶ و همان صفحه محمد بدرالدین م ۶۸۰. منظور از هر دو فرزند ابن مالک صاحب الفیه در نحو است، که نام او بدرالدین محمد و معروف به ابن ناظم است.

۴۷. ص ۲۰۳. محمد بن عزالدین مغربی و ص ۳۲۲ شمس مغربی و ص ۳۳۰ مغربی تبریزی. مراد از هر سه مولانا محمد شیرین مغربی م ۸۰۹ هـ است.

۴۸. ص ۷۱۸. اسدالله بن اسماعیل همان شیخ اسدالله کاظمی دزفولی صاحب مقایس م ۱۲۳۷ هـ است.

۴۹. ص ۲۸۲. محمد شریف کاشف شیرازی و ص ۴۰۶ محمد شریف کاشانی، متوفای ۱۰۶۰ هـ است و کتاب «سراج منیر» او اخیراً به چاپ رسیده است.

۵۰. ص ۴۵۱ و ۴۵۵. محمد بن محمد فسوی. وی میرزا کمال الدین فسوی شیرازی اصفهانی شاگرد علامه مجلسی است.

۵۱. ص ۲۳۸. ابوطالب موسوی فندر سکی. وی نیز از شاگردان علامه مجلسی و خود سبط میر فندر سکی معروف است.

۵۲. ص ۱۰۵. سید ولی حسینی حائری (انوار السرائر). وی سید ولی بن نعمه الله حسینی رضوی از علمای قرن دهم هجری است و اخیراً کتاب مجمع البحرين او در مجموعه میراث حدیثی شیعه، دفتر ۴ به چاپ رسیده است.

۵۳. ص ۷۴۳. محمد باقر شریف حسینی مؤلف نورالعیون. این کتاب در دو جلد و شامل اصول دین و احوال ائمه طاهربین (ع) است. مؤلف آن میرزا محمد باقر شریف رضوی حسینی اصفهانی شاگرد مولی محمد تقی مجلسی (ره) بوده است. پس این که موضوع کتاب را امامت ذکر کرده اند، مسامحه می باشد. (علامه مجلسی «مهدوی» ج ۲، ص ۳۱۲)

۵۴. ص ۷۱۷. منهج الیقین محمدرضی مجلسی. این کتاب تکمله حیوة القلوب علامه مجلسی است و مؤلف آن فرزند مولی محمد نصیر مجلسی (نواده مولی محمد تقی مجلسی) است.

۳۲. ص ۷۰۰ محمد باقر موسوی با سید محمد باقر شفتی م ۱۲۶۰ ص ۶۶۸ یکی است.

۳۳. ص ۴۵۳ سید اسدالله رشتی و ص ۶۹۹ اسدالله شفتی اصفهانی و ص ۷۰۰ سید اسدالله موسوی هر سه یک نفرند که فرزند سید محمد باقر شفتی و متوفای ۱۲۹۰ هـ است.

۳۴. ص ۷۶۰. یحیی بن محمد شفیع شریف. وی میرزا یحیی مستوفی اصفهانی، شاگرد شیخ انصاری و متوفای ۱۲۲۵ هـ است.

۳۵. ص ۴۴۲. محمد اسماعیل اصفهانی (شارح عرشیه). ملا اسماعیل درب کوشکی اصفهانی معروف به واحد العین، شاگرد ملا علی نوری و استاد حکیم سبزواری، متوفای ۱۲۴۳ هـ.

۳۶. ص ۷۴۵. محمد جواد کاظمی و ص ۴۴۴ جواد بن سعد کاظمی. مراد فاضل جواد شاگرد شیخ بهائی است که در سال ۱۰۶۵ هـ وفات کرده است.

۳۷. ص ۱۰۴. علی دشتکی شیرازی و ص ۵۴۶ سید علی خان مدنی متحدند. سال وفات ۱۱۱۸ هـ.

۳۸. ص ۱۱۹. محمد صالح روغنی و ص ۴۵۵ و ۴۵۹ محمد صالح قزوینی. وی شاگرد میر داماد و شارح نهج البلاغه به فارسی است و در سال ۱۱۱۷ وفات کرده است.

۳۹. ص ۸۴ و ۴۷۶ و ۴۹۱. شمس الدین بهبهانی. شاگرد وحید بهبهانی و ساکن مشهد مقدس و متوفای ۱۲۴۷ هـ.

۴۰. ص ۴۰۹. سید احمد حسینی اردکانی. وی مترجم مبدأ و معاد ملا صدرا و صاحب شرح فضائل صلوات (هر دو مطبوع) م ۱۲۳۸ هـ است.

۴۱. ص ۴۳۱. فتح الله حسینی عربشاهی شارح باب حادی عشر. وی ابو الفتح بن میر مخدوم شریفی حسینی م ۹۷۶ و صاحب تفسیر شاهی است که هر دو تألیف او به چاپ رسیده است.

۴۲. ص ۳۶۶. محمد مازندرانی (رساله عدلیه) همان حکیم ملا اسماعیل خواجونی (م ۱۱۷۳ هـ) است.

۴۳. ص ۱۰۳، ۵۰۴ و ۶۶۱. عبدالحسین محلاتی. وی از علمای اصفهان و صاحب مغنم الدرر متوفای سال ۱۳۲۳ هـ است.

۵۵. ص ۳۸۷. ملامسکین فراهی همان محمد فراهی (معین الدین هروی) مؤلف حدائق الحقائق (تفسیر سوره یوسف) م ۹۰۹ هـ است. (ص ۲۶۳)

۵۶. ص ۲۳۱. عبدالحسیب علوی عاملی با ص ۷۰۳ عبدالحسیب حسینی متحد است و او فرزند میر سید احمد علوی عاملی داماد میر داماد است. متوفای ۱۱۲۱ هـ.

۵۷. ص ۲۶۸ و ۵۸۰. محمد علی کرمانشاهی، همان آقا محمد علی بهبهانی م ۱۲۱۶ هـ صاحب مقامع است.

۵۸. ص ۵۰۷. عبدالعلی هرنندی. از علمای اصفهان متوفای ۱۳۰۷ هـ و صاحب دو شرح بر سیوطی است.

۵۹. ص ۸۷. عبدالله هرنندی. وی نیز از علمای اصفهان و متوفای ۱۳۸۱ هـ است. (تذکره القبور، ص ۲۳۴)

۶۰. ص ۷۰۲. محمد صالح حسینی ترمذی. وی متوفای ۱۰۶۰ هـ است و کتاب مناقب مرتضوی از او به تازگی چاپ شده است.

۶۱. ص ۶۶۳. احمد خوانساری صاحب مصابیح الاصول. م ۱۲۷۹ هـ. (دانشمندان خوانسار، ص ۳۲۴)

۶۲. ص ۴۵۳. محمد حسین کاظمی شارح شرایع، همان محمد حسین کاظمی صاحب هدایه الانام مذکور در ص ۷۵۸ است که در سال ۱۳۰۸ وفات یافته و هدایه الانام نیز همان شرح شرایع الاسلام است.

۶۳. ص ۲۰۵. یحیی بن سعید حلی با یحیی بن احمد حلی هزلی م ۶۸۹ مذکور در ص ۷۳۵ متحد است و سعید جد اعلای وی بوده.

۶۴. ص ۷۲۳. عبدالعزیز طرابلسی (المهذب فی الفقه) با عبدالعزیز ابن برآج (المهذب) که در همان صفحه آمده، متحد است و او متوفای ۹۴۰ هـ و صاحب جواهر الفقه (ص ۲۲۹) است.

۶۵. ص ۲۸۶. محمد سمیع کاشانی همان محسن بن سمیع المعلم است که در آن صفحه مکرراً ذکر شده.

۶۶. ص ۶۸۰. نجم الدین کاتبی، همان علی بن عمر کاتبی قزوینی م ۶۷۵ (ص ۴۹۰) است.

۶۷. ص ۶۱۶. سید عبدالله اصفهانی مؤلف لؤلؤ الصدف. وی سید عبدالله میر محمد صادقی معروف به ثقة الاسلام م ۱۳۸۲ هـ است. کتاب فوق تاریخ نجف اشرف و علمای آن است و به چاپ نیز رسیده.

۶۸. ص ۴۱۵. محمد حسن اردکانی م ۱۱۳۵ هـ صاحب سیف الذاکرین. وی شیخ محمد حسن یزدی اصفهانی متوفای ۱۲۸۶ هـ است و تاریخی که برای تولد و وفات او ذکر شده

اشتباه است. کتاب فوق در سال ۱۲۵۰ تألیف شده و اخیراً به چاپ رسیده. موضوع آن نیز جنگ های امیر المؤمنین علی (ع) است. همچنین محمد حسن ابراهیم یزدی در ص ۷۰ همان مؤلف سیف الذاکرین است و ابراهیم نام پدر وی بوده. «تذکره القبور ۲۳۵»

۶۹. ص ۶۹۰. حسن بن محمد شیروانی. وی شیخ محمد حسن بن محمد اصفهانی از شاگردان وحید بهبهانی است و کتاب انوار البصائر او در ۱۲ جلد انواع علوم را در خود جای داده است. «تذکره ص ۲۷۴»

۷۰. صفحات ۲۰۹، ۳۸۸، ۳۹۴، ۴۸۵، ۵۵۹، ۵۹۱ و ۷۲۷. سید محمد مهدی موسوی.

وی سید محمد مهدی بن محمد جعفر موسوی صاحب کتاب خلاصه الاخبار است که مکرراً به چاپ رسیده و اسامی تألیفات فراوان او در آخر آن کتاب ذکر شده است. وی حفید و حید بهبهانی و علامه مجلسی است. (ذریعه، ج ۲۴، ص ۱۳)

۷۱. صفحات ۹۴، ۲۷۴، ۵۱۷، ۵۶۴، ۵۶۶، ۷۰۹. سید جعفر طباطبائی.

وی سید جعفر حائری طباطبائی، نواده میر سید علی صاحب ریاض و م ۱۳۲۱ هـ است. (ر. لک: میراث حدیثی شیعه، ج ۵، ص ۴۱۸)

افرادی که برای معرفی در نظر گرفته شده بود، بسیار بیش از این تعداد است؛ ولی به خاطر طولانی شدن مقاله به همین مقدار اکتفا می نمایم و در صورت لزوم در مقالی دیگر به آن می توان پرداخت.

بخش دوم

با توجه به مبنای ذکر شده در مقدمه، نباید در این فهرست شاهد تکرار عناوین کتاب ها باشیم؛ ولی همان جهاتی که باعث مجهول القدر ماندن قریب به دو هزار مؤلف اسلامی گشته است، موجب تکرار عناوین نیز شده است. در این بخش قسمتی از آن ها را که به خاطر دارا بودن عناوین گوناگون تألیفاتی جداگانه تصور شده اند، ذکر می نمایم.

۱. ص ۵۸۵ کاشف الحق معزالدین محمد اردستانی و

۱۷. ص ۴۲۳ شرح اسطرلاب خواجه نصیر از بیرجندی و ص ۴۳۳ شرح بیت باب اسطرلاب.

۱۸. ص ۲۸۲ خلاصه الترجمان دهدار و ص ۴۴۲ شرح خطبه البیان دهدار.

۱۹. ص ۱۸۲ تفسیر فلق و ناس از ابن سینا و ص ۱۸۷ تفسیر معوذتین از ابن سینا.

۲۰. ص ۱۸۵ تفسیر حدیث الدنیا... و ص ۴۴۱ شرح حدیث الدنیا...

۲۱. ص ۵۳۸ غایة المأمول کاظمی و ص ۷۴۵ نهاية المأمول.

۲۲. ص ۵۳۱ العمده یحیی بن حسن حلی اسدی م ۶۰۰ و ص ۷۰۲ المناقب ابن بطریق یحیی م ۶۰۶ (کذا).

بخش سوم

در این بخش خطاهای مربوط به انتساب کتاب ها به مؤلفین، نمونه وار مطرح می شود.

۱. ص ۱۱۵. کتاب فقهی بحر الزاخر را به محمدعلی کرمانشاهی نسبت داده و حال آن که این کتاب از تألیفات آقا محمدعلی نجفی هزارجریبی از علمای اصفهان و متوفای ۱۲۶۴ هـ است که در ص ۴۶۶ از ایشان کتاب مخزن الاسرار الفقهیه نام برده شده. (مقدمه ای بر فقه شیعه، دکتر مدرسی، ص ۳۳۱)

۲. ص ۶۸۹. کتاب المقتصر من شرح المختصر که از تألیفات جناب ابن فهد حلی می باشد، از مرحوم محقق حلی دانسته شده. ایشان صاحب متن، یعنی مختصر النافع است و خود شرحی بر آن به نام المعبر نگاشته است.

۳. ص ۱۶۸ ترجمه نفحات اللاهوت از علی بن حسین کرکی عاملی دانسته شده که ایشان مؤلف متن کتاب است و مترجم آن محمد بن ابی طالب استرآبادی است.

۴. ص ۶۶۵ مصباح العارفین از سید محمدباقر موسوی دزفولی م ۱۲۸۵ و ص ۳۱۳ دلیل المتبحرین از محمدباقر موسوی دزفولی م ۱۲۵۶ هـ، این دو کتاب از مرحوم سید صدرالدین کاشف دزفولی م ۱۲۵۸ هـ فرزند سید محمدباقر است. همچنین در ص ۲۷۱ از حق الحقیقه صدرالدین دزفولی (ناشناخته) نام برده شده که همان کاشف دزفولی است.

۵. ص ۶۸۷ مقالید القصد سید محمدباقر نائینی مختاری. این کتاب نیز از سید بهاءالدین محمد مختاری نائینی م ۱۱۴۰ هـ است که فرزند سید محمدباقر بوده است.

۶. ص ۴۳۹ شرح الجعفریه از علی بن حسین کرکی و موضوع آن طهارت و صلوة ذکر گردیده.

ص ۵۹۱ کشف الحق محمد حسینی اردستانی و ص ۷۰۲ مناقب قطب شاهی. هر سه عنوان مربوط به یک کتاب است.

۲. ص ۱۶۹ ترجمه و شرح اصول کافی از خلیل بن غازی قزوینی، همان الصافی فی شرح الکافی است که در ص ۴۹۵، ۱۸ نسخه آن را معرفی کرده است.

۳. ص ۴۷۲ شرح مختصر ابن حاجب و ص ۴۷۳ شرح مختصر الاصول.

۴. ص ۱۸۶ التفسیر فی القرائات السبع و ص ۲۰۰ التیسیر فی مذاهب القراء السبعة. (تفسیر غلط است)

۵. ص ۵۹۶ کفایة الاحکام سبزواری و ص ۵۹۷ کفایة المعتمد.

۶. ص ۱۴۲ تحشیه البیان نراقی و ص ۷۳۳ نخبة البیان (تحشیه غلط است).

۷. ص ۲۰۶ جامع عباسی از نظام بن حسین ساوجی و همان صفحه جامع عباسی از شیخ بهائی که مؤلف اولیه شیخ بهائی است و پس از درگذشت او شاگردش نظام آن را به اتمام رسانید.

۸. ص ۱۶۶ ترجمه لسان الغیب حافظ از دارابی و ص ۶۱۳ لطیفه غیبی.

۹. ص ۵۴۶ الفرائد البهیه محمد مختاری نائینی و ص ۴۵۶ شرح صمدیه محمد حسینی نائینی.

۱۰. ص ۴۷۲ شرح مختصر الاصول، و ص ۴۷۴ شرح مختصر منتهی السؤل.

۱۱. ص ۵۰۳ الصفیحه فی اسطرلاب همان صفیحه الامکان است و نیز ص ۳۶۹، رساله فی الاسطرلاب از شیخ بهائی.

۱۲. ص ۱۶۸ ترجمه نیک بختیه و ص ۷۴۶ نیک بختیه، ترجمه جنة الامان.

۱۳. ص ۱۶۷ ترجمه مفتاح الفلاح آقا جمال خوانساری و ص ۴۷۸ شرح مفتاح الفلاح خوانساری.

۱۴. ص ۳۳۱ دیوان نشاط اصفهانی و ص ۶۰۸ گنجینه نشاط.

۱۵. ص ۲۵۰ حاشیه بر فوائد الضیائیة جزائری و ص ۴۶۸ شرح کافیه جزائری.

۱۶. ص ۶۴۸ شرح کافیه جامی و ص ۴۶۱ شرح فوائد ابن حاجب از جامی و ص ۵۵۹ الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیه جامی.

اولاً موضوع کتاب جعفریه تنها صلاة است و ثانياً شرح جعفریه از محقق کرکی نیست و تنها متن آن از او است .
 ۷. ص ۴۱۸ شافیه فی شرح الکافیة از ابن حاجب مالکی .
 ابن حاجب مؤلف متن است و شارح مشخص نشده .
 ۸. ص ۴۷۹ شرح ملخص از چغمینی خوارزمی . خوارزمی مؤلف ملخص است و شارح دیگری است .
 ۹. ص ۱۶۰ ترجمه بشارات الشیعه از اسماعیل مازندرانی (ناشناخته) .

بشارات از تألیفات حکیم خواجه نومی ۱۱۷۳ هـ است و ترجمه نیز از دیگری است . همچنین تاریخ کتابت (۱۰۴۳) نیز قطعاً غلط است ؛ زیرا مربوط به سالیانی قبل از تولد مؤلف است .
 ۱۰. ص ۱۳۵ تبصره العوام ، از سید مرتضی رازی (علم الهدی) دانسته شده و دو شخصیت را یکی پنداشته .
 ۱۱. ص ۳۶۹ رساله فی الارث از حسینعلی هروی ۱۲۹۹ هـ . مؤلف رساله شیخ محمدتقی هروی اصفهانی ابن حسینعلی است و تاریخ فوت مربوط به اوست نه پدرش .
 ۱۲. ص ۵۶۹ قبله الافاق از محمد قزوینی ۱۹۶۹ هـ دانسته شده . این رساله از آقاسی قزوینی ۱۰۹۲ هـ است و در مجموعه میراث اسلامی ایران به چاپ رسیده است .
 ۱۳. ص ۱۶۵ ترجمه الفوائد الغریبه از ابوالحسن شریف عاملی . او نیز مؤلف متن است و مترجم کسی دیگر است .
 ۱۴. ص ۳۸۱ کاتب رضوان الاملین سید محمد شهشهانی را پسران مؤلف (؟) ذکر کرده که طبق نوشته کتب تراجم ، فقیه عظیم الشأن سید محمد شهشهانی ، فرزند نداشته است . (تذکره القبور، ص ۴۸۷)

بخش چهارم

چنانچه گفته شد یکی از قسمت های دوازده گانه این فهرست ، تعیین موضوع کتاب ها است . در این قسمت نیز کاستی هایی به چشم می خورد که نمونه ای از آن ها را می آوریم .
 ص ۳۸۶ روضة المتقین مجلسی (فقه) ← حدیث
 ص ۴۸۰ شرح من لایحضره الفقیه (فقه) ← حدیث
 ص ۶۱۷ لوامع القدسیه (همان شرح من لایحضر قبلی) فقه ← حدیث
 ص ۶۹۲ المقنعه شیخ مفید عقائد ← فقه
 ص ۵۹۱ کشف الاسرار جزائری (فقه) ← حدیث
 ص ۵۸۶ الکافی ابوالصلاح حلبی (فقه عامه) ← فقه شیعه
 ص ۵۳۰ علل الشرایع صدوق (فقه) ← حدیث
 ص ۶۱۴ لغز الزبده شیخ بهائی (ادبیات) ← اصول فقه

ص ۵۹۴ کشف المحجبه ابن طاووس (ادعیه) ← اخلاق
 ص ۲۰۰ التیسیر (تجوید) ← علوم قرآن
 ص ۷۱۴ من لایحضره الفقیه (فقه) ← حدیث
 ص ۲۸۳ خصال صدوق (اخلاق) ← حدیث
 ص ۴۴۲ شرح حکمة العرشیه (کلام) ← فلسفه
 ص ۱۹۷ التوحید صدوق (توحید) ← حدیث
 ص ۶۲۸ مجالس شیخ مفید (معارف اسلام) ← حدیث
 ص ۵۹۹ کلمات مکتونه فیض (مواعظ) ← عرفان
 ص ۶۷۲ معالم العلماء (فهرست) ← تراجم
 ص ۳۸۷ روضة الواعظین (تفسیر) ← حدیث
 ص ۴۱۶ شارح النجاة (فروع الدین) ← فقه
 ص ۴۰۶ سراج القلوب غزنوی (پرسش و پاسخ)
 ص ۱۴۶ تحفه سلطانی (کلام) ← فلسفه
 ص ۵۸۵ کاشف الحق (عقائد) ← تاریخ ائمه (ع)
 ص ۹۲ اعلام الوری (فضائل و مناقب) ← تاریخ چهارده معصوم
 ص ۲۷۲ الحق المبین (اصول) ← رد اخباریون
 ص ۴۹۳ شواهد النبوه (تراجم) ← نبوت
 ص ۸۹ اصول المعارف فیض (عقائد) ← فلسفه
 ص ۴۵ اثبات الخلافه قمشه ای (اثبات خلافت) ← عرفان
 ص ۴۰۹ سعادت نامه گنابادی (اخلاق) ← عرفان
 ص ۱۴۳ تحفه الابرار (رساله عملیه) ← فقه
 ص ۴۳۵ شرح تطهیر التطهیر (نقد تطهیر) ← تفسیر
 ص ۲۷۹ حیوة القلوب (تاریخ انبیا و ائمه (ع)) ← تاریخ انبیا
 ص ۱۷۶ تطهیر الحصر (پرسش و پاسخ) ← فقه
 ص ۸۸ اصول الفقه / اوامر (معارف اسلام) ← اصول
 ص ۴۶۱ مختصر الاصلاح (فقه) ← رساله عملیه
 ص ۶۷۹ معین الخواص (فقه) ← رساله عملیه
 و آخرین نکته تاریخ تولد و شهادت امیرالمؤمنین علی (ع) است که به این شرح آمده است :
 ص ۳۱۰ : امام علی (ع) ۲۳ قبل هـ - ۴۰ هـ .
 ص ۳۱۱ : امام علی (ع) ۱۸ قبل هـ - ۴۵ هـ .